

Handläggare
Ann-Sofie Lagercrantz

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2018-03-19

Ärendebeteckning
KS 2017/0530

Kommunfullmäktige

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar förslagen plan med åtgärder för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism

Bakgrund

Som en aktivitet i Verksamhetsplan med budget 2017 ska kommunledningskontoret ta fram och implementera en handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Detta som ett led i att nå målet om att bli Sveriges tryggaste residenskommun. Den plan som presenterades för kommunstyrelsens arbetsutskott våren 2017 hade processats vid workshops med företrädare för olika kommunala verksamheter, polis och Länsstyrelsen i Kalmar län.

I maj 2017 beslutade KS-au att skicka förslag till handlingsplan mot våldsbejakande extremism på remiss till barn- och ungdomsnämnden, kultur- och fritidnämnden, socialnämnden, Södermöre kommunalnämnd, Brandkåren, Kalmarsunds Gymnasieförbund, Polisen, Länsstyrelsen i Kalmar län, Landstinget i Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län, Kriminalvården, Destination Kalmar, Rädda Barnen, Smålandsidrotten, Unga KRIS i Kalmar, Kalmar kommuns integrationsråd och Kalmar kommuns brottsförebyggande råd.

Synpunkter har mottagits av barn- och ungdomsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, Södermöre kommunalnämnd, Länsstyrelsen i Kalmar län, Lokalpolisområde Kalmar, Regionförbundet i Kalmar län och Rädda Barnen.

Synpunkterna har varit omfattande och flera organisationer har efterfrågat en tydlig lokal lägesbild, starkare koppling till befintliga samverkansstrukturer, tydligare ansvarsfördelning och definitioner.¹

---

¹ Inkomna synpunkter

Den föreslagna planen har omarbetats utifrån inkomna synpunkter och de rekommendationer som finns att tillgå nationellt.

Ann-Sofie Lagercrantz
Strateg social hållbarhet

Bilagor

1. Plan för samverkan och åtgärder för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism i Kalmar kommun 2018-2025
2. Sammanställning remissvar
3. Checklista för framtagande av aktuell lägesbild

Plan för samverkan och åtgärder för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism i Kalmar kommun under perioden 2018-2025

Inledning

Vad är våldsbejakande extremism?

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier och/eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ideologiska mål.

Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak.

Det förebyggande arbetet riktar sig mot tre olika miljöer:

- våldsbejakande högerextremistisk vit maktmiljö
- våldsbejakande vänsterextremistisk miljö
- våldsbejakande islamistisk extremistmiljö

Våldsbejakande radikalisering

Enligt säkerhetspolisen går det inte att peka ut någon enskild profil på individer som dras till våldsbejakande extremism. Våldsbejakande radikalisering beror ofta på ett samspel av olika faktorer. Begreppet våldsbejakande radikalisering syftar på den process då en person eller grupp börjar främja olagligt våld i politiskt eller ideologiskt syfte.

Generellt beror våldsfrämjande radikalisering på tre grundläggande komponenter.

- Det finns upplevda orättvisor eller kränkningar vilka kan ha en reell grund
- Det finns en våldsförespråkande ideologi som pekar på orättvisor, förklarar deras orsak och vad som bör göras för att åtgärda orättvisorna
- Det krävs ett socialt sammanhang där ideologin internaliseras

Dessa komponenter kombineras på unika sätt hos individer och varierande betydelse. Vissa personer går med i våldsbejakande grupper utifrån spänningsökande och gemenskap andra är mer ideologiskt motiverade och vissa finns där eftersom människor i deras sociala närmiljö redan är våldsbejakande.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar ytterst om att upprätthålla demokratiska värden. Arbetet mot radikalisering och rekrytering till våldsbejakande extremistmiljöer måste påbörjas långt innan det blir aktuellt att motverka ett planerat brott. Särskild vikt har den förebyggande nivån som avser demokrati-stärkande åtgärder, åtgärder som försvårar och motverkar anslutning till våldsbejakande extremism och som underlättar utträde från sådana miljöer. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som berörs av frågan.

Det handlar om både offentliga verksamheter så som kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis och aktörer inom civilsamhället så som föreningsliv och religiösa samfund.

En stor del av det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism sker alltså på lokal nivå, och som stöd för detta har en modell för en kommunal infrastruktur mot våldsbejakande extremism arbetats fram av Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism, som ser ut på följande sätt:

Kommunerna

- Har en samordnare som arbetar lokalt med frågor om våldsbejakande extremism
- Tar fram en lägesbild om den lokala situationen med våldsbejakande extremism
- Formulerar en handlingsplan för åtgärder mot våldsbejakande extremism

I Kalmar kommuns plan beskrivs samverkan och åtgärder kring arbetet mot våldsbejakande extremism. Samverkan ska i första hand ske i befintliga forum och syftet är att implementera frågorna i dessa nätverk och forum så att åtgärder snabbt kan sättas in om behov föreligger.

Kommunledningskontoret har ansvaret för att samordna det lokala arbetet mot våldsbejakande extremism och där sker kontinuerligt en uppföljning av frågorna i lokala brottsförebyggande rådet. Planen med dess insatser följs upp årligen inom ramen för Kalmar kommun uppföljningsprocess av handlingsplaner.

Handlingsplan

Övergripande utgångspunkter

Följande övergripande inriktning ska känneteckna Kalmar kommuns agerande för att motverka våldsbejakande extremism:

- Det demokratiska samhället ska värnas
- Arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat
- Stärkt central samordning inom området och ökad lokal samverkan i befintliga strukturer
- Samverkan med civilsamhället ska öka

Det demokratiska samhället ska värnas

Ett demokratiskt samhälle förutsätter att var och en respekterar andra människors rättigheter och att motsättningar löses med demokratiska metoder. Våldshandlingar som står i strid med demokratins grundläggande regler kan aldrig accepteras. Huvudansvaret för att försvara och utveckla demokratin ligger på Kalmarborna själva och deras sammanslutningar så som politiska partier och andra organisationer. Men den kommunala organisationen ska stödja demokratiutvecklingen och kommunen ska erbjuda alla människor, i såväl stad

som land och oavsett etnicitet, kön, könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning, goda möjligheter att uppnå livsmål och förverkliga drömmar.
(Vision 2025 – Ett Kalmar för alla)

Ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism bör innefattas i ett tidigt våldsförebyggande arbete och det bör ha ett tydligt genusperspektiv. Det ideologiskt motiverade våldet utförs främst av unga män och de våldsbejakande extremiströrelserna präglas ofta av maskulina ideal där våld spelar en avgörande roll.

Kalmar kommun arbetar sedan tidigare med våldsförebyggande arbete, framför allt inom fritidsgårdsverksamheten. Detta arbete kan förstärkas med evidensbaserade strukturerade våldspreventiva program med ett tydligt genus- och jämställdhetsperspektiv.

För att värna demokratiska värden ska Kalmar kommun under planperioden utveckla rutiner för att säkerställa:

1. Att stöd i form av ekonomiska bidrag eller andra resurser inte ges till aktörer som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer (de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män).
2. Att lokaler inte upplåts till våldsbejakande extremistiska sammankomster
3. Genomföra pilotprojekt med jämställdhetsintegrerade evidensbaserade våldspreventiva program.

Arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat

Kalmar kommuns arbete ska utgå från den forskning och evidens som finns inom området, och vi ska löpande ta del av ny kunskap på såväl nationell som internationell nivå. Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism är ett av flera perspektiv inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, vilket innebär att det går att använda mycket av den kunskap som redan finns i organisationen idag.

För att kunna bedriva ett effektivt förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism är vi beroende av en ökad kunskapsnivå hos delaktiga aktörer, bättre samverkan mellan aktörer och ett bra stöd för praktiker inom olika verksamheter.

För att arbetet ska kunna bedrivas kunskapsbaserat ska berörda verksamheter under planperioden:

1. Identifiera om nyckelgrupper eller nyckelpersoner har behov av fördjupad utbildning
2. Samordnaren för arbetet ska ta fram en långsiktig plan för kompetensutveckling inom området och erbjuda utbildningar för första linjens personal och i samverkan med andra lokala/regionala/nationella aktörer ta fram en utbildningsplan för fördjupad utbildning.

3. Samordnaren för arbetet ska efter förfrågan stödja verksamheter, politiker, föreningar och invånare med kunskapshöjande insatser om våldsbejakande extremism samt skapa och underhålla en digital arena för den interna kunskaps- och informationsspridningen

Stärkt central samordning inom området och ökad samverkan i befintliga strukturer

En väl fungerande samverkan är central för ett framgångsrikt arbete, både mellan kommunens olika verksamheter och med andra myndigheter och organisationer. Särskilt vikt bör ligga i samverkan med polisen och omfatta områden som insamling och utbyte av kunskap och erfarenheter, information och utbildning till berörda målgrupper samt samordning av kommunövergripande åtgärder.

Den lokala samordnaren ska i arbetet använda de befintliga förebyggande forum som finns men också vid behov skapa nya forum. Arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av brottsförebyggande arbetet varför de redan befintliga strukturerna ska användas så långt som möjligt.

För att stärka samordningen och öka samverkan under planperioden ska:

1. Kommunstyrelsen ansvarar för planens genomförande och uppföljning
2. Kommunledningskontoret avsätta del av tjänst för samordning av det lokala arbetet som en del av det lokala brottsförebyggande arbetet
3. Samordnaren ska regelbundet informera om arbetet till det lokala brottsförebyggande rådet
4. En stödfunktion inrättas som under perioden består av brottsförebyggande strateg, socialförvaltningens förebyggandeteam, säkerhetssamordnare och polis. (Syftet med gruppen är att kontinuerligt uppdatera en lokal lägesbild och att kunna ge stöd till lokala verksamheter. Gruppen kommer kontinuerligt att fortbildas och brottsförebyggande strateg samordnar tillsammans med polis gruppens arbete.)
5. Lokala lägesbilder tas fram och analyseras återkommande. Detta sker inom ramen för Effektiv samordning för trygghet (EST), i Kalmar kallad TIK-gruppen. (Effektiv samordning för trygghet är en arbetsmetod där trygghet i det offentliga rummet står i fokus. TIK består av olika företrädare för lokalpolisområde Kalmar, olika företrädare för socialförvaltningen, räddningstjänst, säkerhetssamordnare och brottsförebyggande strateg.)
Då lägesbilden i TIK primärt berör offentliga miljöer, finns det behov av komplettering gällande våldsbejakande extremism kopplat till enskilda händelser och individer. Det kan ex. gälla hot om våld eller våld mot politiker, tjänstepersoner etc. Säkerhetssamordnare tillsammans med polisen gör bedömningen om händelsen har koppling till någon extremistmiljö.

6. Lägesbilder och strategiska övervägande bereds av lokala brottsförebyggande rådets beredningsgrupp (Består av lokalpolisområdeschef och kommundirektör tillsammans med ansvariga handläggare i resp. organisation)
7. Samverkan för att motverka våldsbejakande extremism ingår i det lokala samverkansavtalet mellan kommun och polis

Samverkan med civilsamhället ska öka

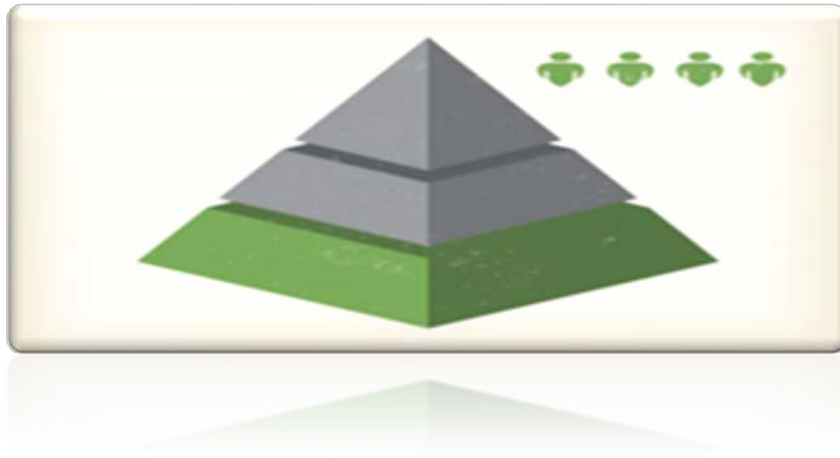
Civilsamhället har en viktig roll i arbetet mot våldsbejakande extremism. Många gånger agerar extremismen i miljöer som inte är offentliga och inte tillgängliga för insyn. Aktörer med hög trovärdighet som i sin verksamhet möter ungdomar som finns i extremistiska miljöer eller i riskzon för att hamna där ska bjudas in i arbetet och behöver ges goda förutsättningar för att arbeta med frågorna. Anhöriga som känner oro eller har närstående som radikaliserats till våldsbejakande extremistmiljöer, måste enkelt få information, råd och stöd från kommunen.

För att stärka samverkan med civilsamhället under planperioden ska:

1. Kalmar kommun fortsatt verka för att skapa förutsättningar för ett rikt föreningsliv i kommunen och vid behov vidta särskilda insatser för att stärka delaktigheten i områden/grupper med låg grad av föreningsdeltagande
2. Samordnaren etablera nätverk och samverkan med relevanta föreningar/organisationer/samfund
3. Tydlig information skapas på www.kalmar.se, där det framgår var oroliga anhöriga eller andra personer kan vända sig

Generella förebyggande insatser

Generella förebyggande insatser innebär breda insatser för alla barn och unga i samhället. Det gäller hälsovård, utveckling av social och kognitiv kompetens i förskolan, skolans kunskaps- och demokratiuppdrag mm. Var och en av insatserna har ett mål i sig, men tillsammans utgör de en betydande förebyggande effekt i relation till riskbeteenden. När man arbetar med alla unga, inte bara specifika riskgrupper, kommer också individer i riskgrupperna att fångas upp. Ett brett spektrum av yrkesverksamma inom skola, fritids- och ungdomsverksamheter, hälsovård och föreningar bedriver ett generellt förebyggande arbete.

För att stärka den generella preventionsnivån under planperioden ska:

1. Samordnaren och samordningsgruppen samverka med områdesgrupperna för underlag till aktuella lägesbilder¹, samt återkoppla aktuella lägesbilder till dessa
2. Samordnaren i samverkan med kommunpolis säkerställa att områdesgrupperna får det underlag de behöver för att kunna bidra i arbetet med lägesbilder
3. Kommunens folkhälsosamordnare verka för att insatserna och samverkan kring föräldrastöd ökar

---

¹ Se bilaga 1

Specifika förebyggande insatser

Specifika förebyggande insatser utgörs av målinriktade insatser mot specifika problem eller en identifierad riskgrupp. Insatsen är resursorienterad och siktar på att erbjuda attraktiva alternativ. Skolpersonal, personal inom socialtjänsten, poliser och andra kommunala verksamheter och organisationer i civilsamhället som samverkar i bl.a. områdesgrupperna arbetar på den här nivån.

För att stärka specifika förebyggande insatser under planperioden ska:

1. Riktade insatser genomförs utifrån behov. Arbetet med lägesbilden i TIK (Trygghet i Kalmar) är framför allt det forum där ett eventuellt behov kan identifieras
2. Samverkan mellan skola-socialtjänst-polis-fritid (SSPF) förstärkas och struktureras
SSPF-samverkan sker i Kalmars områdesgrupper och samordnas av socialförvaltningens förebyggandeteam. I områdesgrupperna samverkar aktörerna kring nuläget i området, särskilda riskgrupper och individer (målgruppen 12-18 år) i resp. skolutpagningsområde. Företrädare för socialförvaltningens förebyggandeteam förmedlar områdesgruppernas lägesrapporter till TIK-gruppen och det lokala brottsförebyggande rådet. I lokala lägesbedömningar avseende indikationer för våldsbejakande extremism ska en kommungemensam checklista användas.
3. Skyldigheten och möjligheten att göra orosanmälan vid misstanke om att barn far illa tydliggörs både internt och externt
Om personal som arbetar med barn och unga i kommunal, eller verksamhet som bedrivs på uppdrag av eller med kommunal finansiering, misstänker att barn under 18 år far illa pga. den unges egen radikaliserings eller att ett barn indirekt påverkas, ska denne genast anmäla detta till socialnämnden jämlikt 14 kap.1§

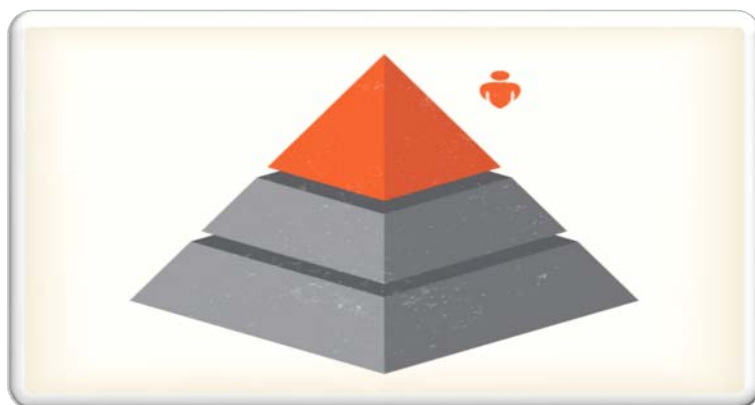
socialtjänstlagen². För att underlätta hanteringen av detta ska rutiner och blanketter finnas tillgängliga och kommuniceras i alla berörda verksamheter.

Alla har ett ansvar för att uppmärksamma barn som far illa eller riskerar att fara illa, även allmänheten bör anmäla misstankar om att barn far illa. Information och vägvisning för tillvägagångssätt ska finnas tillgängligt på www.kalmar.se

---

² Se bilaga 2

Individeriktade insatser

Individeriktade insatser är insatser som riktar sig till en enskild individ med ett behov av stöd. Insatsen går ofta hand i hand med förebyggande insatser för riskgrupper. Vuxna personer som befinner sig i eller har befunnit sig i våldsbejakande miljöer är främst ett polisiärt ansvar. Om det via polisen eller annan myndighet kommer till kommunens kännedom att en individ är eller har varit i en våldsbejakande miljö, kan kommunen i samverkan erbjuda resurser till stöd som underlättar utträde samt att hjälpa till att återskapa en trygg tillvaro. Insatserna genomförs i samverkan mellan polis och eventuellt andra aktörer så som exempelvis kriminalvården och andra organisationer i samhället.

Förstärkning av individeriktade insatser mot våldsbejakande extremism under planperioden:

1. Där oro finns för barn och ungdomar eller unga vuxna ska hanteringen ske inom ramen för ordinarie struktur hos socialtjänstens myndighetsutövning.
2. Medarbetare i kommunens verksamheter ska under socialförvaltningens ledning ingå i sociala insatsgrupper (SIG) om behov föreligger. Arbetet i sociala insatsgrupper avser samverkan kring en ung person där socialtjänsten ansvarar för att andra myndigheter och aktörer görs delaktiga utifrån den unges behov. Arbetsmetoden sociala insatsgrupper utgår från samverkan på individnivå med regelbundna möten där alla berörda myndigheters representanter och individen deltar, under socialtjänstens ledning. Allt arbete kring den unge ska dokumenteras i en individuell åtgärdsplan. Socialtjänsten ansvarar för att det löpande sker uppföljning av att alla aktörer genomför de åtgärder de har åtagit sig att göra. I arbetet med sociala insatsgrupper finns inte någon åldersbegränsning men arbetsmetoden är utprövad för ungdomar och unga vuxna som begår brott. Polisen, skolan och andra myndigheter kan föreslå individer som är lämpliga för arbetsmetoden genom att notera det på anmälningar till socialnämnden jämlikt 14 kap. 1§ socialtjänstlagen.

Sammanställning av inkomna remissvar i ärende KS 2017/0530

Länsstyrelsen:

Inledning: Exemplifierar grupperna inom våldsbejakande extremism

Generella förebyggande insatser: Positiva till att inte ge stöd i form av ekonomiska bidrag eller andra resurser till aktörer som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer

Konkretisera förändring av normer och våldsbejakande könsroller i de generella förebyggande insatserna

Specifika förebyggande insatser: +

Individinriktade förebyggande insatser: Stödet bör även innefatta vuxna som vill lämna extremistiska miljöer

Regionförbundet:

SKL har i sitt yttrande till delbetänkandet (SOU 2016:92) uttalat att man delar uppfattningen att ett strukturerat arbete bör finnas lokalt, men att erfarenheterna i landet pekar på att det är det praktiska arbetet på lokal nivå som ger resultat, och inte formerna för det.

Ställer sig bakom det upplägg till handlingsplan som presenterats.

Polisen:

Polisen ser positivt på att arbetet strukturerats upp och tydliggörs enl. förslag. Polisen vill särskilt belysa:

Ser positivt på att en lokal samordnare utses

Policy och krav för lokaluthyrning, kommunen tillåter inte någon form av våldsbejakande mötesformer i kommunens lokaler

Fortsätta arbetet för att s.k. utsatta områden inte ska uppstå genom att motverka utanförskap och marginalisering. Viktigt att tidiga signaler fångas upp och att lägesbilden ständigt bevakas.

Frågorna kring våldsbejakande extremism behöver komma upp på dagordningen i olika forum, både befintliga (områdesgrupperna) och nybildade (TIK-gruppen)

Möjligt forum för det generella strategiska arbetet i frågan skulle kunna vara lokala BRÅs beredningsgrupp med lokalpolisområdeschefen och kommundirektören, tillsammans med ansvariga handläggare

I det specifika blocket är samverkan enligt SSPF användbar, här stöder vi förslaget om ett särskilt konsultativt team med särskild kompetens.

I det individinriktade blocket är vi angelägna om att metoden med Sociala insatsgrupper (SIG) används och där polisen är en del av arbetet.

Pekar på dilemmat med informationsöverlämning polis/kommun

Gemensam kompetenshöjning

Landstinget:

Inga synpunkter

Rädda Barnen:

Definitionen av våldsbejakande extremism måste synliggöra de ideologiska grupperingarna –
Ändrat i nytt förslag

En lista borde bifogas på de lokala föreningarna och samfunden för att underlätta för kommunens personal och på det tydligare sätt främja samverkan redan i handlingsplanen

Förtydligande av förkortningar

Kontaktinformation till Orostelefonen

Socialnämnden:

Bedömer att handlingsplanen är väl avvägd. Ställer sig bakom

Vissa begrepp och förkortningar kan med fördel förtydligas ytterligare såsom SSPF, SIG, och familjenätverk.

Flertalet av de insatser som handlingsplanen omfattar är insatser som redan finns och som kan utvecklas till att ännu tydligare innefatta även våldsbejakande extremism. När det gäller förslaget att bilda en samverkansgrupp och ett konsultativt team är det viktigt att i första hand försöka bygga in dessa i redan befintliga samverkansstrukturer.

Kultur- och fritidsnämnden:

Stort sett bra, tar sikte på ett kommunövergripande arbete på fler nivåer, samt att den utgår från de nätverk och grupper som finns idag.

Specifika förebyggande insatser: Samverkansgruppen bör dock vara en annan grupp än områdesgrupperna då ansvaret kan bli för stort för befintliga områdesgrupper.

Kunskapsnivån måste höjas, verksamheter som berörs behöver utbildningsinsatser. Det är viktigt att personal i första linjen får relevant utbildning, ex pedagoger och fritidsledare.

Barn och ungdomsnämnden:

Då handlingsplanen inriktas på processer och strukturer och inga specifika åtgärder eller tidsplaner för åtgärder utifrån en lokal lägesbedömning utan denna ska göras fortlöpande är det viktigt att de åtgärder och tidsplaner som tas fram tydligt kommuniceras i verksamheterna.

Som helhet uppfattas de preventiva insatserna relevanta men följande frågor behöver förtydligas i handlingsplanen:

- Det saknas beskrivning över handlingsplanens tidsperspektiv, vid vilken tidpunkt ska den utvärderas och revideras?
- Det saknas beskrivning i rutiner för datainsamling av ärendet inom området och läget i kommunen. Hur ska den kunskapsbank som ska ligga till grund för lägesbedömningen byggas upp?
- Hur dokumenteras lägesbedömning, analys av denna och åtgärder som vidtas och hur kommuniceras de ut i verksamheterna?
- Det saknas bedömning av ekonomiska konsekvenser (utbildning, fortbildningsinsatser samt avsatt tid för personer som ska ingå i grupper)
- Det bör förtydligas i vilken instans beslut ska tas (åtgärder, ekonomi mm)
- Handlingsplanen bör trycka hårdare på lagstiftningen kring orosanmälan
- Beskrivning av individinriktade insatser bör ändras till ” insatserna ska syfta till att återanpassa individen till samhället”
- Det finns begrepp och förkortningar som behöver förtydligas och beskrivas ex. familjenätverk, SSPF och SIG.

Synpunkter på bildandet av samverkansgrupp och konsultationsforum:

Det finns en fara i att organisera olika typer av grupper som kräver kontinuerlig representation.

Samverkansgruppens mandat, mötesintervall och resurser och ansvarsfördelning ska framgå av handlingsplanen.

Frågor kring våldsbejakande extremism bör lyftas in på agendan för lokala brottsförebyggande rådet.

Kommunens integrationslots bör ingå då en stor del av känsla av oro rotar sig i en bristande integration.

Konsultationsforum: Ekonomiska konsekvenser, vad innebär specialutbildad personal? Vilken tid/insats ska avsättas för representation? Är forumet en grupp som ska träffas fysiskt regelbundet? Vilken tid ska avsättas för kompetensutveckling/utbildning?

Riskindikator	Plats	Kunskap
Omnämmande av kommun på nätet (ex platser/byggnader/aktiviteter i kommunen nämns på extremistiska sajter	Sociala forum/hemsidor	Skolpersonal mfl.
Ta del av våldsbejakande extremistiska uttryck på sociala medier och internet	Sociala medier/forum/webbsidor	Skolpersonal
Trygghetsvårdar/trygghetsvandringar av ex Soldiers of Odin och Shariapoliser	Offentlig plats	Civilsamhället, lokal polis
Demonstrationer, manifestationer/torgmöten	Offentlig plats	Lokal polis, lokal media, civilsamhället, skola
Hatbrott (våld, hot, trakasserier, skadegörelse)	Ofta offentlig plats	Lokal polis, socialtjänst, räddningstjänst, skola
Föreläsningar och möten med extremistiska förtecken	Ofta lokaler/nätet	Civilsamhället, lokalförvaltning
Konserter med extremistiska förtecken	Ofta lokaler/privat miljö	Civilsamhället, lokalförvaltning
Spridning av propaganda (klistermärken, flygblad, klotter, skrifter, symboler, bilder, affischer)	Skola/ Fritidsgårdar/Offentliga platser	Skolpersonal, civilsamhället, bevakningsbolag, parkeringsbolag, fastighetsvårdar, lokalförvaltning
Extrema yttringar (klädesplagg, tatueringar, hälsningar) som kan kopplas till extremistiska rörelser	Skola/Fritidsgårdar/ föreningar	Personal, civilsamhälle, lokal polis
Andra tecken på radikaliserings (ex videoklipp, personliga inlägg på sociala medier)	Överallt	Socialtjänst, skolpersonal, föräldrar, anhöriga, polis, civilsamhälle
Försök till rekrytering	Offentlig plats, nätet, möten av olika slag, föreningsliv, skolan, fritidsgård	Personal, civilsamhället